

מִי וּמֵה בַּחוּבֶרֶת

רבות נאמר, בעקבות נפוליון, במלחמה — כל דבר פשוט, אך אפילו הדבר הפשוט ביותר — קשה מאוד. כלל זה חל גם על אותן פעולות בהן הורגלנו ביותר; ועל אחת כמה וכמה — על אלו שהן רק מתאזרחות אצלנו. ובתמרוני הקיץ מודגשים, בין השאר, גם כמה סוגי פעולות שרק בשנים האחרונות הפכו ללחם חוקנו. על כן כה חשובה, בצד השאלה „מה לעשות“, גם השאלה „איך לעשות“. אין זה מקרה כי הערותיו של הרמטכ"ל, בשולי פרשת-תמרונים (עמ' 9) מקוונות בראש-וראשונה ל„איך“ זה; שהרי בלי היכולת לבצע ביאות לא תיכון ולא תתגשם אף התכנית הטקטית השנונה והקולעת ביותר. ציוויים אלה — הן הציווי „כך תעשה“ והן הציווי „כך לא תעשה“ — מצטרפים בסיכומם לידי „ספר-חוקים“ שימושי של ניהול-פעולות; ובמקרה הנן, בראש וראשונה — פעולות של מסע-לפגישת-באויב, קרבת-פגיושה, הליכה בעקבות הנסוג, המרדף.

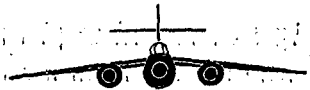
קרב הכריגדות-המשוריינות הכריטיות במערכת על-מ-אל-חלפה ב-1942, היה קרב

הגנה — על שלבי ההשהיה, הבלימה וההדיפה שבו — אולי המובהק (יחד עם קרב אחר של מונטגומרי נגד רומל, בראשית מרס 1943, בגבול תוניסיה) שבקרבות ההגנה של שריון באיזור בעל אופי מדברי; אכן, אין לך מטבע בעל צד אחד בלבד ואף מלחמת-השריון מורכבת מאורחי-הגנה ואורחי-התקפה כאחד. קוצר מלחמות-גוראנו, והאופי המוגבל והספציפי של הנסיגות שנרכשו בהן — וביחוד בתחום השריון — הסהים המצריכים את איזון הנסיגות והלקחים שלנו-עצמנו ע"י עיון והתבוננות בנסיגותיהם של אחרים; והדוגמה שהועלתה ע"י אל"מ ואלאד, במאמר השלישי (עמ' 14) שבסדרתו „מעבר השני של הגבעה“, היא אחת המאלפות שבתולדות מלחמת-השריון בשטחים הדומים פחות או יותר לאלה המהווים את רוב גבולה הנפתל והמגוון של מדינתנו.

עייט — זה פרוש שמו של ה„חוטור“ — המפציץ ומטוס-הסיוע המקטרי, דהיינו, מטוס

להתקפה על גייסות ומטרות קרקע. יש להודות: אין צלילו של השם נעים ביותר. אלא שלא נועם מבקשים אנו במטוס כזה כי אם יכולת וכושד; וכפי שיוכח ודאי המעיין ב„דף היכר-מטוסים“ שבחוברת זו (עמ' 86) יש ל„חוטור“ יכולת וכושד.

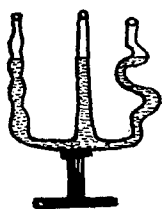
שלושה הם שימושי של „חוטור“, ונקל להבחין ביניהם לפי מבנהו וצידו של חרטום-המטוס, המכיל את תא-הטייס. במטוס להתקפות על מטרות קרקע („מטוס-סער“) יחיד הוא הטייס, ובחרטום מוצבים התותחים, שהם יחד עם הריקטות הפועלים בסוג התקפה זה; במטוס קרב „לכל מזג אויר“ (שהוא מטוס-הקרב הלילי) נשמר מקומם של התותחים, אך מספר הטייסים שבתא הוא שנים; וזאת, בראש-וראשונה, בשל הצורך באיש מיוחד בשביל לספל בציד המכ"מי הממלא כאן את חרטומו של המטוס; ואילו במפציץ נעלמים התותחים (שבמקומם באות הפצצות) ואף כי גם פה מספר הטייסים הוא שנים, הרי אחד מהם — הוא הכון — ישוב עתה בתוך בלימת-החרטום של „חוטור“, אכן, מטוס רב-פנים ורב-שימושים.

ממת-החזיון, הנתונים, השיקולים, המהלכים, הגישוש, המחץ והמרדף — כולם נכללו
 בפרשות הקרב של כיבוש רפיח המתפרסמות ב"מערכות"; ובמידת האפשרות —
 גם הבולטים שבנפשות הפועלות. אך לא היתה, ואף לא יכלה להיות, למעבד הפרשות
 ולמערכת הבטאון, ההתיימרות כי הנה כבר הוקף בהן בשלמות מכלול דמויות האנוש,
 ומצבי אנוש, מהן — כבכל מעשה קיבוצי בעל-ערך — מורכב היה רקע המבצע.
 מעט-מוזעיר מרקע זה (ואף המעט כאן יקר הנו ער-מאוד, בלתי-חזויר — ודוקא משום
 כך מאלף גם לזולת) מעלה בפרקי ההשלמה הקצרים שלו מפקד ממפקדי הפלוגות
 שפעלו ב"ציר הדרומי" של מבצע-רפיח. באם נצביע על פרט אוסייני מהפרטים —
 הרי אותו חייל דתי, המתחפר במסירות ביום השבת ומוזיל דמעה על מצות-חטאת זו — הוא, הבווקאר
 המצטיין העתיד — די בו בלבד בשביל להצדיק, ולעשות לכדאיים, את כתיבתה ופרסומה של הרשימה
 כולה; ואין זה הפרט היחיד. (עמ' 28).

האם בעיות-הלוגיסטיקה של צבאות קטנים כבדות או חריפות פחות משל הגדולים?
 על כך משיב ט"ל צבי אלון ב"לאר" מפורש. ההבדל מונח לא בחריפות הבעיות
 אלא בהיקף האמצעים. מנין תבוא הישועה? מספר תשובות בפיו, והראשונה —
 ממיל האמצעים והמשאבים המכונה "משק העם והמדינה" בכללותו, אשר ממנו
 יצטרך "משק הצבא" לינוק ככל שעת-הכרת. והדוגמאות — לא תחסרנה; ובראש
 וראשונה — שביצריה. אין זו כלל התשובה היחידה שבמאמרו, לא מבחינת התפיסה
 שבהלכה, ולא באשר לדרכים שימושיות המוצעות במאמר. אך היא תנאי ונקודת-מוצא
 לכל השאר — ועל כן היא המובלטת בציון זה לקורא (עמ' 33).

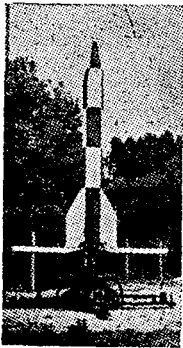
שגרה צבאית מקובלת היתה לראות באנשי הארטילריה חלק מאלה, היושבים על
 הכלים — שוהים בעורפו של המתנה הלוחם, נעים בונב שדרת-
 המסע; והרי אפילו התואר של רב-התותחנים, במקביל ל"פילדמרשלים"
 שעל הרגלים והפרשים, שהיה נהוג במאות ה"ז, ה"ח וה"ט, היה
 "רב-הכלים שבשדה", "פלדצויגמייסטר" בלע"ז. אכן, כבר בתואר
 זה כלול היה דבר — והיפוכו. שכן המלה "שדה" היתה כלולה בו.
 דשימתו של רס"ן ב. כותני במסגרת המדור התותחני "מבד הכונת"
 (עמ' 43) ממחיש את חמונת המציאות החדשה, המתגלית בתמרון כאקדמה להתגלותה גם בתנאי הקרב:
 חיל-תותחנים ממונע, הנע בחלוץ העוצבה, הפועל כ"ידו הארוכה" והגמישה של המפקד, המשרת את כלל
 הגייסות לא רק באש אלא גם בניידותו, בתצפיתו, ובכושר-הקשר שלו. אכן גמישות אמת של חיל-
 התותחנים, בתמרון כקרב, היא מיטב הערובה לשבירת מושגים נוקשים ולפיתוח שיתוף-פעולה בין-חילי
 מורה. ואם זהו אחד מלקחי תקופת התמרונים של קיץ זה — הרי הוא אחד הסימנים לפוריותה.

העשירים אנו באמצעים? רובנו נאמר ודאי: "לאו דוקא". אך כיצד להפיק את המכסימום — ולא רק בקרב אלא אף בהדרכה — במעט האמצעים? אחת התשובות היא: להשתמש בהם; להשתמש במידת ניצול מכסימלית מבחינת היקף האמצעים המופעלים ומבחינת ניצולם במלוא הזמן האפשרי. במצפה מה"ד" (עמ' 65) מוצגות הפעם דוגמאות מספר לניצול חלקי-ימדי של האמצעים שבעין (כין שהם "עזרים רשמיים", ובין שהם אמצעים שאפשר לאלתרם לעזרי אימון ול"גזילת" הזמן (עקב כך שההתאמנות המצריכה כלי שאינו מצוי במספרים מספיקים — ובעוד המעטים מתאמנים, ממתינים השאר לתורם ו"זמנם יגיר"). הרי שאת מסקנת משמיע ההנחיות מ"מצפה מה"ד" ניתן לסכם (אם כי לא ידך נוסחה אצלו) כדלהלן: — "שמשון, שאחז בלתי-החמור והפכה לכלי-קרב — הריהו גיבור לא רק בכוחו אלא אף בזכות תושייתו"; ו"המונע ידו משימוש בעזרים אשר יכול היה להפעילם — כמוהו כעכבר-רובץ-על-דינרים, ומחמיץ אפשרויות שמחובתו היה לנצלן".

יש אומרים כי הגדולה, והבווערת, שבבעיות העולם-החמוש של ימינו אלה היא:

מי — מתי — וכיצד — עלול להיות הרביעי במעגל "חברות המועדון-האטומי" (נוסף על ארה"ב ובריה"מ ובמידה מצניעת-לכת הרבה יותר גם הממלכה-המאוחדת), החולשות על נשק-גרעיני משלהן? כידוע, ה"מועמדה" הקרובה היא צרפת; ויש הרואים בזה סמל להתחרות-ערכה של יבשת אירופה — ואילו אחרים רואים בזה ראשית התוהו-האטומי בתחום המדיני-האסטרטגי, עוד בטרם יגרם התוהו הפיסי והקוסמי. מכל מקום, התפשטות היכולת-העצמית בתחום אמצעי-השיגור של מטענים-גרעיניים — תחום ה"טילים", או ה"קליעים", המונחים — מקדימה בהרבה את המגמה הנ"ל; והשלישי שבסדרת מאמריו של אל"מ ש. יפתח (עמ' 51), מציג בפנינו את התפשטות כושר ייצור הנשק-הרקטי המסועף, נוסף על שני הענקים של המערב והמזרח, גם על פני מעגל המדינות בריטניה-צרפת-שבדיה-שווייצריה. דרך אגב, הרקיסה הצרפתית "פרקה" מסמלת היטב את השפעת-הגומלין הבינלאומית בתחום טיפוח כלי נשק אלה, על צורת גופה האמריקאית ועל "מחרוזת" המאיצים שלה האופיינית לקליעים הבריטיים.

שלוש הן המגמות בהאחדת כלי-נשק, ביחוד כלי-נשק של חיל-הרגלים: מיוזג

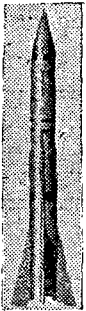
סוגי הכלים, והעמדת סיפוק-הצרכים הניתן כיום על-ידי שנים או שלושה סוגי-כלים — ועל כלי יחיד "מאחד"; האחדת התחמושת לסוגי כלים "סמוכים"; האחדה בינלאומית של כלי-זין, בסוגם המקבילים, בצבאות שונים של ברית-צבאית אחת או איזור-ידידותי. הדעות חלוקות לגבי כל-אחת-כמעט מן ההצעות המופיעות בשלושה שטחים אלה; ואין, כמובן, להניח כי מאמרו של ג'. ואלר על "מגמות בנשק קל בצבאות נאט"ו" (עמ' 73) הוא דוקא המכיל את ה"פסק" הסופי בהערכות הכלולות בו — ומה'גמ, שבכמה מהן מתייצב מומחה-נשק אמריקאי זה, המסכם רשמי ביקורו באירופה, בסתירה להנחיות שנתקבלו ע"י מוסדות נאט"ו המרכזיים. ברם, שפע נקודות-הראות,

ההערכות והדירעיות שבמאמר אינו ניתן להידלות ברשימת-ציון זו — והקורא בו יוכח.

מי ומה בחוברת

מקורפורל אל סרג'נט (דהיינו, בלשון צה"ל — מרב-טוראי
אלי סמל) — צעד טבעי הוא בסולם הדרגות הצבאי, אך מהו מספר
שנות הטיפוח — וגודל המאמץ הטכני — אשר נדרש בשביל להעלות
מן ה"קליעה הבליסטי" (מעטה טיל-בליסטי) "קורפורל" של צבא ארה"ב
אל חברי-יורשו "סרג'נט"? מספר השנים הוא ודאי ארוך מזה הרגיל
כ"ותק-קורפורלים" אפילו בצבאות סדירים ארוכי-
שרות; אך עד כמה גדול מזה היה המאמץ שהור-
שקע בתמונה זו — ניתן לראות מן העובדה
המפתיעה שהיצור החדש על אף היות טוחו ומחצו
גדולים משל קודמו, הריהו קטן ממנו במידיו,
בהפרש בולט מאוד! ושאר תכונותיו הרי הן כתיבות על דף "חידושי
הטכניקה והנשק" שבחוברת זו (עמ' 95).

אם ישאל השואל: "על שום מה נוגעים שוב במערכות בענין שכבר נגעו בו —
בספרו של גי' בריג' מרשל "גבעת קדל-חזיר", אשר כבר נתנו לו ציונים והערכות ("מערכות" חוב'
ק"דק"ח) ולא זו בלבד אלא אף נתפרסמו פרקים שלמים מתכנו ("על הפטרול אל מלחמות התמסח")
ועל שאלה זו תוכל אז המערכת עצמה להוסיף כי בטרם-ספר כבר הופיע ב"צקלון" (חוברת 27
סקירתו רבת הענין של קולונל קונטנר "לסת החזית — קרב על מוצב קדמי בקוריאה") — כי אז לא
תחסר למערכת התשובה לכך. והתשובה תקצר אולי מן השאלה: הן בקרבות "גבעת קדל החזיר", והן
באחדים מן הפטרולים שתוארו בספר, כה רבים היו המצבים של התרחשות בלתי צפויה, של הפתעה,
של ניתוק יחידות, של "קרב באפלה" — וכה רבות היו נקודות הדמיון לקרבות שונים, וביחוד באיזורים
מבוותרים וגבעיים, הצויי מיצרים בהם התנסו בזמנים שונים גם יחידות-גנאנו — עד אשר מצוה היא,
וצורך הוא, לחזור ול"דוש" בנושאים אלה, ובתאוריהם, שוב ושוב, להרבות בדוגמאות, להבהיר את
הגורמים. על כן יש לשער "כי בעקבות רשימתו זו של אביב עקרוני הגיתנת הפעם, עוד יבואו, ב"מערכות"
וב"צקלון" רשימות הערכה וקטעי-תיאור נוספים ממקורו העשיר של ספר מחכים זה.